

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев2 3069/2021
01.12.2022. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић, Драгане Бољевић, Гордане Џакула и Весне Станковић, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА ..., чији је пуномоћник Митар Обрадовић адвокат из ..., против туженог НИС АД Нови Сад, чији је пуномоћник Бранислав Грујић адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1875/21 од 18.08.2021. године, у седници већа одржаној дана 01.12.2022. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1875/21 од 18.08.2021. године.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1875/21 од 18.08.2021. године и пресуда Основног суда у Новом Саду П1 1323/2019 од 23.04.2021. године и предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 1323/2019 од 23.04.2021. године, ставом првим и другим изреке, усвојен је тужбени захтев и обавезан тужени да на име штете због умањења основне зараде за период од 01.09.2018. године до 28.02.2021. године исплати износ од 681.534,66 динара, са законском затезном каматом обрачунатом на износ главнице од 603.585,97 динара почев од 01.03.2021. године до исплате. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да накнади тужиоцу трошкове поступка у износу од 123.445,86 динара.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1875/21 од 18.08.2021. године одбијена је жалба туженог и потврђена пресуда Основног суда у Новом Саду П1 1323/19 од 23.04.2021. године.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је, због погрешне примене материјалног права, благовремено изјавио ревизију предвиђену чланом 404. ЗПП (посебна ревизија).

Тужилац је поднео одговор на ревизију.

По оцени Врховног касационог суда, посебна ревизија туженог је дозвољена јер постоји потреба тумачења одредбе члана 104. став 3. Закона о раду и њене примене у овом спору, због чега је одлучено као у првом ставу изреке.

Одлучујући о изјављеној ревизији, у складу са чланом 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија туженог основана.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је по уговору о раду од 01.04.2016. године обављао послове ... у одређеном организационом делу туженог, са уговореном бруто 1 зарадом за пуно радно време и стандардни учинак у износу од 60.084,00 динара. Анексом уговора о раду од 21.06.2018. године тужилац је, почев од 05.07.2018. године, премештен на послове ... у другом организационом делу, са уговореном основном бруто 1 зарадом за пуно радно време и стандардни учинак у фиксном износу од 61.590,00 динара (зарада на претходном радном месту коригована за 2% на ревизији, приликом трасфера у кадровску област УПС). Странке су у периоду од 02.08.2018. године до 26.07.2019. године закључиле још четири анекса уговора о раду којима је тужилац распоређен на послове ... са неизмењеном зарадом (анекс од 02.05.2018. године), распоређен на послове ... са неизмењеном зарадом (анекс од 12.10.2018. године), измењена висина зараде за означено радно место - основна бруто 1 зарада повећана на износ од 69.500,00 динара (анекс од 19.06.2019. године) и тужилац распоређен на послове ... без измене висине зараде (анекс од 26.07.2019. године). Тужиоцу се зарада исплаћује у уговореном износу од 69.500,00 динара. На радном месту ... раде и запослени ББ и ВВ. Запослени ББ је уговором о раду од 01.04.2016. године на ове послове премештен са радног места ..., са уговореном бруто 1 зарадом у фиксном износу од 83.800,00 динара. Од тада овај запослени обавља ове послове, а анексима уговора о раду закљученим у периоду од 17.06.2016. године до 26.07.2019. године висина његове основне бруто зараде је мењана - повећана, тако да од 01.07.2018. године износи 90.180,00 динара. Запослени ВВ је уговором о раду од 01.04.2016. године распоређен на ове послове са уговореном основном бруто 1 зарадом у фиксном износу од 78.861,30 динара, чија висина је измењена анексом од 14.06.2018. године - повећана на износ од 81.230,00 динара и од тада накнадно закљученим анексима уговора није мењана.

Одредбом члана 41. Колективног уговора туженог од 03.03.2017. године предвиђено је да се основна зарада у смислу тог уговора одређује на основу услова рада утврђених Правилником о организацији и систематизацији послова и пуног радног временаведеног на раду, у складу са грејдом из члана 42. тог уговора у који су разврстани послови. Према члану 42. Колективног уговора, сви послови који су предмет тог уговора сврстани су у седам грејдова, почев од грејда 10 до грејда 16 (укључујући и грејд 16), на основу сложености послова, одговорности, потребног знања и искуства, стручне спреме и услова рада. Сагласно овој одредби, за сваки грејд утврђен је распон зарада од минималне до максималне зараде кроз три платна разреда: ниво развоја, стандардни ниво и ниво експерта, а који сви заједно чине матрицу распона зарада. У оквиру грејда 10 распон зарада креће се од 45.000,00 динара до 75.000,00 динара, а у оквиру грејда 11 од 55.800,00 динара до 93.000,00 динара. Тужени је донео још два акта, Стандард управљања зарадама запослених и Упутство - управљање основном зарадом. Првим актом дефинисан је грејдинг поступак (поступак процене, односно утврђивања релативне вредности одређених послова код туженог) и грејд дефинисан као ниво одређених послова који имају приближно исту релативну вредност код туженог, без обзира на функционалну област или организациони део

којем припадају. Другим актом је, поред осталог, извршено дефинисање нивоа основне зараде за запослене у случају хоризонталног премештаја (када је грејд новог посла исти као код тренутног посла), тако што је предвиђено да се ниво основне зараде на новом послу дефинише зависно од позиције (перцентила) тренутне зараде запосленог у распону основне зараде грејдова новог посла, и у зависности од тога утврђен проценат пропорционалног повећања основне зараде.

Тужилац и остали запослени на пословима ... имају исти степен стручне спреме, опис њихових послова је исти и сви су код туженог евидентирани као радници чија се зарада креће у оквиру грејда 10 и 11. У односу на зараду која је у спорном периоду исплаћена запосленом ББ, тужиоцу је исплаћена зарада мања за 604.585,97 динара, а у односу на зараду запосленог ВВ у мањем износу од 373.862,63 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да је тужбени захтев основан. По становишту тог суда, заснованом на одредби члана 104. Закона о раду, запосленом се гарантује једнака зарада за исти рад или рад исте вредности који остварују код истог послодавца. Разлоге којима је тужени објашњавао разлику у заради запослених који обављају исте послове, тај суд није прихватио јер су супротни означеној одредби, због чега је закључио да је одлука туженог о утврђивању ниже зараде тужиоца у односу на зараду запосленог ББ ништава и да тужени има право на накнаду штете у висини разлике њихових зарада.

Другостепени суд је у потпуности прихватио разлоге нижестепених судова изнете у образложењу њихове пресуде. И по становишту тог суда, закон гарантује једнаку зараду свим запосленима на истом радном месту који код истог послодавца обављају исти посао. То подразумева једнаку основну зараду и послодавац ни општим актом нити појединачном одлуком или уговором са запосленим не може зараду запосленог регулисати на другачији начин, а у супротном таква одлука или одредба уговора је ништава и запослени има право да због повреде овог начела захтева накнаду штете. Евентуалне разлике између запослених који по систематизацији обављају истоврсне послове (исти опис послова), а који се тичу различитог обима посла, продуктивности и слично могу се изражавати кроз зараду за радни учинак и зараду по основу доприноса запосленог пословном успеху послодавца.

По становишту ревизијског суда, основано ревидент указује да је у овом спору погрешно примењено материјално право и да је зато чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Нижестепени судови одлуку у овом спору заснивају на одредби члана 104. Закона о раду, оном делу означене одредбе која запосленима гарантује једнаку зараду за исти рад или рад исте вредности, и последицама одлука послодавца које нису у складу са том гаранцијом. Наведеном законском одредбом гарантује се једнака зарада за исти рад и рад исте вредности, при чему се под радом исте вредности подразумева рад за који се захтева исти степен стручне спреме, односно образовања и способности, у коме је остварен једнак радни допринос уз једнаку одговорност. Елементи садржани у дефиницији рада једнаке вредности су делом објективни - степен стручне спреме односно образовања, а делом субјективни - знање и способност који се испољавају као стручност, умеће, вештина, вичност, умешност и друга радна својства од којих зависи способност запосленог да самостално и квалитетно обавља послове који су му поверени, у чијем присуству је остварен једнак радни допринос уз једнаку

одговорност. У контексту тако дефинисаног рада једнаке вредности, нижестепени судови су пропустили да оцене ваљаност одредби колективног уговора туженог којима је за послове истог грејда предвиђен распон зарада од минималног до максималног износа, у зависности од нивоа на којем се запослени налази, у вези са утврђеном зарадом тужиоца који је на то радно место распоређен две године након што су на исте послове распоређени запослени ББ и ВВ. Због тога је остало неразјашњено да ли тужилац, који има исти степен стручне спреме и образовања као и други запослени са којима се упоређује, без обзира што је њихов опис послова истог радног места идентичан, обавља рад једнаке вредности по свим елементима садржаним у његовој дефиницији датој у члану 104. став 3. Закона о раду.

Из наведених разлога, нижестепене пресуде су морале бити укинуте и предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење.

У поновљеном суђењу првостепени суд ће имајући изложено у виду, разјаснити све чињенице које су за утврђење да ли тужилац и други запослени на истом радном месту обављају једнаке вредности у смислу члана 104. став 2. и 3. Закона о раду, како би оценили да ли је разлика у њиховим основним зарадама, настала применом чланова 41. и 42. Колективног уговора туженог, оправдана или је реч о ништавим одредбама општег акта туженог противних означеној законској одредби.

Сходно изложеном, на основу члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у другом ставу изреке.

Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић